

3. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2012. С. 368.

УДК 338.4: 691

ЗАСТОСУВАННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Черчата А. О., Бойко А. В.

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

e-mail: acherchataya@i.ua

Ключовим напрямком контролю аудиторської діяльності в Україні є контроль якості аудиторських послуг. Системи контролю якості аудиторських послуг формуються кожним аудитором та аудиторською фірмою в Україні.

Аудиторські фірми та аудитори, які займаються аудиторською діяльністю індивідуально як фізичні особи – підприємці, мають розробити та впровадити у свою практику систему контролю якості.

Відповідальність за розробку, організацію, впровадження й підтримання ефективного функціонування системи контролю якості несе безпосередньо аудитор, який займається аудиторською діяльністю індивідуально як фізична особа, а на аудиторській фірмі - посадова особа, яка здійснює керівництво фірмою відповідно до законодавства та установчих документів.

Політика та процедури контролю якості встановлюються фірмою для підвищення внутрішньої культури й розуміння персоналом того, що якість – це головне при наданні аудиторських послуг [1].

Керівництво аудиторської фірми зобов'язано показувати приклад щодо якості надання послуг персоналу. Цей приклад зазвичай демонструється діями керівництва та відповідними настановами персоналу. Такі дії та настанови мають підкреслювати важливість:

- виконання роботи відповідно до вимог професійних стандартів;
- дотримання застосовної політики та процедур контролю якості фірми;
- надання висновків (звітів), що відповідають умовам завдання. В свою чергу Аудиторська палата України організовує:
  - проведення зовнішніх перевірок систем контролю якості;
  - моніторинг з питань контролю аудиторської діяльності;
  - застосування додаткових процедур щодо забезпечення контролю якості та дисциплінарних заходів за наслідками контролю;
  - інформування суспільства про функціонування систем контролю якості аудиторських послуг в Україні.

Підтвердження відповідності системи контролю якості аудиторських послуг вимогам цього Положення здійснюється згідно з Положенням про зовнішні перевірки системи контролю якості аудиторських послуг, затвердженого Аудиторською палатою України.

Зовнішня перевірка суб'єкта аудиторської діяльності здійснюється з метою отримання обґрунтованої впевненості, що політика і процедури, що застосовуються цим суб'єктом при здійсненні контролю якості аудиторських послуг, є відповідними та дотримуються на практиці [2]. Програма зовнішньої перевірки повинна, зокрема, містити такі питання:

- дотримання суб'єктом аудиторської діяльності, що перевіряється, вимог Закону України «Про аудиторську діяльність» щодо умов здійснення аудиторської діяльності;
- наявність письмового документа з викладеною політикою та процедурами контролю якості, які застосовує суб'єкт аудиторської діяльності, наявність розроблених і прийнятих внутрішньофірмових стандартів, інших внутрішньофірмових документів, які регламентують питання контролю якості;
- дослідження внутрішньофірмових документів системи контролю якості в цілому й вираження думки про її відповідність;
- оцінку дотримання суб'єктом аудиторської діяльності, що перевіряється, етичних вимог;
- оцінку відповідності політики та процедур щодо людських ресурсів, зокрема, щодо забезпечення компетентності та професійного розвитку;
- оцінку практичного здійснення завдань, насамперед, завдань з аудиту (від прийняття клієнта до завершення аудиту й видачі аудиторського висновку, оформлення документації);
- оцінку інших чинників, що впливають на відповідність системи контролю якості.

При здійсненні зовнішньої перевірки можуть вивчатися такі документи:

- установчі й правовстановлюючі документи;
- фінансова звітність;
- сертифікати аудиторів;
- внутрішньофірмові документи системи якості;
- документи щодо роботи з кадрами;
- документи з планування завдань,
- документація з завдань (робочі документи), висновки, звіти, тощо.

Відбір завдань для зовнішньої перевірки повинен ґрунтуватися на комплексній оцінці ризику аудиторської практики суб'єкта аудиторської діяльності, що перевіряється. Для цього виконується аналіз роботи суб'єкта аудиторської діяльності протягом періоду, що перевіряється. Крім того, при відборі завдань для зовнішньої перевірки мають ураховуватися такі фактори ризику:

- завдання в галузях, пов'язані з необхідністю залучення відповідних фахівців (експертів) у цій галузі;
- великі й складні завдання, а також завдання, пов'язані з високим ризиком;
- завдання, що викликають великий суспільний інтерес;

- завдання, що вперше виконуються;
- завдання в галузях, які раніше не перевірялися й не аналізувалися;
- завдання, після закінчення виконання яких видається модифікований аудиторський висновок [3].

Завдання для перевірки відбирає член групи з зовнішньої перевірки із загальної сукупності завдань таким чином, щоб ця вибірка була репрезентативна й задовольняла досягненню цілей перевірки. Відібрані завдання повинні відноситися до усього періоду, що перевіряється.

Для кожного відібраного для перевірки завдання складається коротка характеристика й присвоюється індекс, що фіксується в робочих документах групи з зовнішньої перевірки [4]. В подальшому як допоміжний метод розпізнавальної системи в перевірці використовується індекс завдання або його коротка характеристика. Використання коротких характеристик завдання рекомендується для довідкових цілей протягом всієї перевірки.

До початку проведення перевірки по кожному відібраному завданню потрібно отримати остаточні файли із завдання (вони мають бути доступними членам групи з проведення зовнішньої перевірки після прибуття в офіс суб'єкта аудиторської діяльності, що перевіряється) [5].

Характер, обсяг і час процедур зовнішньої перевірки, які застосовуються членами групи з проведення зовнішньої перевірки, повинні відповідати обставинам перевірки і є питаннями професійного судження членів групи з проведення зовнішньої перевірки.

Список використаних джерел:

1. Долбнева Д.В. Сучасний стан і напрями удосконалення аудиторської діяльності в умовах європейської інтеграції України та застосування міжнародних стандартів. Економіка та держава. 2018. № 2. С. 72-76.
2. Книжник Л. Аудит в Україні: виклики та перспективи в умовах євроінтеграції. Ефективність державного управління: збірник наукових праць. 2015. Вип. 44. С. 58-63.
3. Приятельчук О. Тенденції розвитку українського ринку аудиторських послуг. Міжнародні відносини. 2007. № 35-36. С. 95-98.
4. Прохорова Л.І., Юхименко Є.С. Аналіз сучасного стану та проблеми реформування і розвитку аудиторської діяльності в Україні на основі міжнародного досвіду. Молодий вчений. 2019. № 6 (70). С. 205-210.
5. Редько О.Ю. Основні ілюзії щодо ринку аудиту в Україні. Статистика України. 2018. № 1. С. 93-97.
6. Тарасова Т.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління сталим розвитком підприємств торгівлі : дис. ...доктора екон. наук. 08.00.09. Харків, 2017. 492 с.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах»

7. Тарасова Т.О. Теоретико-методологічні засади розвитку трансляційних можливостей контролінгу у забезпеченні сталого розвитку підприємства. Проблеми економіки, 2016. № 3. С. 219-222.

8. Тарасова Т. О., Волошан І.Г., Янчев А. В. Первинний облік товарних операцій підприємств роздрібною торгівлі: монографія. Харків: ХДУХТ, 2015. 240 с.

9. Черчата А.О. Особливості застосування основних підходів до управління підприємствами. Фінанси, облік і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: сучасні проблеми та перспективи розвитку теорії і практики // м–ли III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 28 жовтня 2016 р. Харків : ХДУХТ, 2016. С.137-138.